

Dani tooko:- Noonə bíitsets noonon shiye fala

Dani kodiyo:- Bola 101

Fiini k'awuntso (Credit Hour):- 3

Danan eegə bəwoto kiitsa

Danan Bori noonon diplomə daniru daniruwots aawo s'eende'e bonoonon k'awuntsetso bowotituwok'o woshosh k'aniyetka. Danə hanə daniruwots bo noono danosh wotere bíin keewosh nooni jawonatə k'op'onatə nooní baashon keeweyo bofalituwok'o gowo imetuwe. Hanitse danetə fiinots gawiyit keewotsi k'op'ə bəwotor, manotsí nok'op'etokonu shengshde'e k'ebona, fac'ets mas'afo nababona, haniye shíni shishera keewo wekin bek'era keewo azəde'e k'op'ona garewon shiyewonatə noononatə k'op'onə daniyona.

Danan k'os'əwots

Daniruwots dananə bəs'uwe okon:-

- Noonə bíin bíitsets noonon keewets keewo k'ewude'e noonon aaniyituno.
- Bonooni fideliyots k'aaro ənglizi noonon danets k'aaroniye bək'osh k'oshok'o danetuno.
- Bonababoronatə bok'op'orə k'op'i jiifuwotsənatə k'aarə eenəshiruwotsən bowotitə bewokats galəde'e gedetuno.
- Bonooni jawo danəde'e aap'otsənatə s'eenmatsi keewotsən shengəshde'e nababítuno.
- Bonoonon keewotsi boshine shuutsoon gedetuno, nokorituno bok'osh k'oshewo shengshde'e kiitsituno.
- Timo, riportiyo, tururonatə iseyiyon k'op'etuno.
- Ayi naari mas'afo nababituno.

Danan Detso

- Noonə eegə bəwotok'o
- Noonə keewə fala
- Fideliyots k'aaronatə arona

- Nooni jawa
- Azde'e k'op'a
- Ikə aron k'op'a
- Nemi k'op'a
- Ikə aronatə shunetsok'on keeweya

Danə ka'iya

K'ot'okə 1 Noono eegə bəwotok'o (3 perediyon)

Daniruwots bonoononatə bonemi tarikiyə awuk'o bəteshə tsok'o danəde'ereə shinomatsi nana'ósh keewituno.

Daniruwots k'ot'okan bodane okon:-

- Bori noono eeg bəwotonatə nooni jirə awitse bədaatseyiruwok'o galəde'e keewituno.
- Bori noono k'osh k'osh beyoke bək'oshewo ikə woshə eeg k'alo bədetsok'o keewituno.
- Bori noono ewuke bədaatseyiruwok'onatə shírə awatse bədaatseyiruwok'o danəde'e k'oorituno.

1.1 Nooni Jíra

1.2 Bori noono keewiruwots – Bewoko

- Taawo
- Noono k'osh k'oshewo
- Nemo
- Nooni jeeno

Daniyi weero	Awuk'o k'ooretok'o
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Garewon keeweya ▪ Garewon riportiyo osha ▪ Noono awuk'o bos'iliruwok'o awuk'o fiinats bojiitsiruwok'o fada. ▪ Noono eegats bawotok'o k'ooro ▪ Noonon daniya 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Awuk'o shengshdek' riportiyo bo'oshok'o ▪ Noonon bokeeweyor shengshadek' borinoono awuk'o fiinats bojiitsok'o ▪ Shengshde'e bokeewuts keewo s'eenon detsa. ▪ Noono eegats bawotok'o bodanok'o fada

K'ot'okə -2 noonə keewə fala (3 perediyon)

Daniruwots noonə bīn bobíitsəts noonon botooko daniyosh, boshunətsə keewosh, bodano k'oorosh falituno.

Daniruwotsə k'ot'okə han bodane okon.

- Tururonatə botooki tarikiyon botooki noonon keewituno.
- Keewotsi boshíre shíron kayiyide'e bezituno.
- Keewotsə ikə bo'arewonatə bok'osh k'oshewo bonemok'on nokoriyire galituno.

2.1 Bī atsa atse daneya

2.2 Shiyetsonatə tewunets keewə keewa

2.2.1 Shiyets keewə keewa

2.2.2 Aretsə keewə keewa

2.2.3 Doyə keewa

2.3 Bátokí taariki keewonatə tururona

Daniyi weero	K'ooretə weero
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Garewon keeweya ▪ Noonon riporti wosha ▪ Dəramon/kíitson daniya ▪ Shíron gerde'e daniya 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Shengshdek'ə daniyetsok'o ▪ Gawitə keewə t'íintso ▪ Eegosh bawotətsok'o shengshed kíitso

K'ot'okə -3 Fideliyots k'aaronatə Arona (10 perediyon)

Daniruwots haniye shini ənglizə noonotse bodanəts k'op'onatə nababí dano bíin noonə bobíitsəts noonomats aniyide'e bonoonon shengshde'e k'o'orə shengshde'e nababituno.

Daniruwots k'ot'okan bodane okon:-

- Bori nooni fideliyots shaponatə k'aaronə galituno.
- K'op'i jifuwotsə shuutso danər boono fiinats jiitsituno
- Aap'otsi, s'eena s'eenmatsi keewotsi, s'eenmatsi keewotsnatə timotsən shengshde'e nababituno.
- Aap'otsi, s'eena s'eenmatsi keewotsi, s'eenmatsi keewotsnatə timotsən shengshde'e k'op'etuno.
- Ikəl k'aat'i mas'afon shengshde'e daniyituno.

3.1 K'op'i Weerotsi

3.2 k'aarə Tuwonatə k'aarə Dihona

3.3 K'op'i Jiifuwa

3.4 Aap'əwotsi, s'eena s'eenmatsikeewotsənətə s'eenmatsí keewotsi k'op'onatə nababona.

3.5 Timotsi nababonatə k'op'ona

3.6 Bíin noonə bíitsets noono daniyet weero.

Daniyi weero	Awuk'o k'ooretok'o
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Noonon daniya ▪ Pərim t'iwintsa ▪ Noonon k'op'iyə ▪ K'op'ə tewurera ▪ Fideliyots k'aaronatə shapon əngliz noononatə bíin noono bíitsets dagots beyiru k'osh k'oshew	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aap'osh wotits fideliyotsí, k'op'i jifuwotsənətə k'aari tuu kíitsiruwotsi shengshde'e k'op'etuno ▪ Fado ima ▪ Bətook took k'ooreya.

K'ot'okə - 4 Nooni jawa (8 perediyo)

Daniruwots bonooni jango shengshəde'e danər botookon ayi mas'afo k'op'etuno.

Daniruwots k'ot'okan bo eke okon:-

- Ikə aap'osh wotitə fideliyotsí galde'er k'op'etuno.
- Keeweyi k'aat'otsí galde'er shengsh fíinats jíitsituno
- K'osh k'osh naari aap'otsi fíinituno.
- Shuuts goliruwotsənətə tipə goliruwotsən eegə bowotok'o keewurə boono fíinats jíitsituno.
- S'eenmats keewots naarotsitse beyiru k'osh k'oshewo galituno
- S'eenmatsi keewo fiinituno.
- S'eenmatsi keewo bəworok'on k'op'etuno.

4.1 Aap'otse beyiru fideliyotsi shengshde'e k'op'a

4.2 keeweyi k'aat'a

4.2.1 Shuutsa

4.2.2 Taawo

4.2.3 Kíitsiruwotsí

4.2.4 Shuutsə shegəra

4.2.5 Golotsi

4.2.6 Tipa

4.2.7 Tip goli

4.2.8 Shuuniya

4.3 Aap'ə aza

4.3.1 Aap'ə shuyiya

4.3.2 aap'ə wot'a (s'anda)

4.4 S'eena s'eenmatsi keewa

4.4.1 Shuuts goliru s'eena s'eenmatsi keewa

4.4.2 Tip goliru s'eena s'eenmatsi keewa

4.5 S'eenmatsí keewa

Daniyi weero	Awuk'o k'ooretok'o
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Noonon daniya ▪ K'op'ets keewotsi t'iwintsa ▪ K'op'iya (noonon keewurə) ▪ K'ebonə ▪ Muk'ə garewo eenəshon ▪ Aap'ə kaashon ▪ Ikə garewətse tizər k'osh garewots eekon 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Shangshde'e matsədek' bok'op'ok'o ▪ Fadotsi imon ▪ Garewotse shengshde'e fiinon ▪ Tewurerə jamo shengshde'e fiinon ▪ K'aat'otse shengshde'e fiinon

K'ot'okə-5 Azəde'e K'op'a (7 Perediyon)

Daniruwots nana'otsəsh wotitə duubo, jaawo, tururo shengsh azəde'e k'op'etuno.

Daniruwots k'ot'okan bo eke okon:-

- Haniye shíni danets tururəwotsi keewituno.
- Nababíruwotsəsh bo ang angok'on nabab bofalitə tururo k'op'etuno.
- Andər, s'ayin, sheng iseyiyotsi azəde'e k'op'etuno.
- Ikə ikə jaawotsi bodek'oko kíitsər (azəde'e) k'op'etuno.
- Ikə ikə k'op'ets mang k'osh k'osh mas'afotsi shengshde'e s'ayintsde'e k'op'etuno.
- Botooh toohi k'op'ətso nababar ikə ikə izo bo'ats atsewosh imo falituno.

5.1 Turura

5.2 Iseyiya

5.3 Duubonatə Jaawona

5.3.1 Duuba

5.3.2 jaawa

Daniyi weero	Awuk’o k’ooretok’o
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Garewon keeweya ▪ Azæde’e k’op’a (turura, duuba, jaawona) bí, ats atse k’oora ▪ Nibænde’e k’eba ▪ Ariyi wota, kíitsa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Andræ andær keewo azæde’e eenæsho. ▪ Bok’op’iru keewo, ashædanaw (fiineraw) wotatæ s’ayin bæwotok’o. ▪ Bo’ats atsew shengshdek’ bok’oorewok’o. ▪ Fiinets fiino daniyo bák’alonatæ shengok’o.

K’ot’okæ - 6 Ikæ aron k’op’a (6 Perediyon)

Daniruwots ikæ aræ weeron k’o’oræ keewo bo’ats atsewosh betso falituno.

Daniruwotsæ k’ot’okan bodane okon:-

- Debdabewots k’osh k’osh weeron bok’op’eyiruwok’o danetuno.
- Ikæ keewæ aatæts ashotsæsh bonoonon ikæ aron debdabewo k’op’etuno.
- Botookæ tarikiyo keezæ gurbo bæborfetso bonoonon k’op’etuno.
- Riportiyi k’op’osh wotitæ æstejiyotsi keewituno.
- Dani maa jangon riportiyi awuk’o k’op’etuok’o kiitsituno.
- Dani mootse ikæ ikæ keewo asho dano bægeyitæ keewo bángats k’o’ode’e bad’ituno.

6.1 Debdabeya

6.2 Bétook guræb taawæ k’op’a

6.3 Riportiya

6.4 Bánga

Daniyi weero	Awuk’o k’ooretok’o
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ikæ aron k’op’æ tewæra (debdabewo ashæ guræbo, reportiyi, bángo) ▪ K’op’ets mas’af nababa (bétookiko natæ ashækona. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Shengshde’e k’op’onatæ shengshde’e ashæ k’op’ætsonatæ bétookikon nababona. ▪ Bo’ats atsewo shengshdek’ bok’oorewok’o.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bífats atsiko k’oororeya. ▪ Garewon keeweya 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bégurəbo shengshde’e kíitso
--	---

K’ot’okə - 7 Nemi k’op’əwotsi (5 perediyon)

Daniruwots haniye shini bonemon danets keewotsí danetuno. Haniye shini noonə mec’əron danets nemi tururotsí k’oo’de’er shinomatsi nana’otsnatə ashə eenotsənsəsh gedetuno.

Daniruwots k’ot’okə han bodane okon:-

- Neminooní k’op’əwots eegə bowotok’onatə ariyono keewituno.
- Borə nooni etotsə beshiyosh bogeets keewo bíishde’e keewituno.
- Ayə ibotsi keewəde’e aaniyituno.
- Nemi tururotsi k’o’ode’e beezituno.

7.1 Noonə baaronə keewef tururotsí

7.2 Ibonatə Etotsəna

7.2.1 Ibotsi

7.2.2 Etotsi

7.3 Nemi tururotsi

Daniyi weero	Awuk’o k’ooretok’o
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Noonon keewefo k’op’a ▪ Shengsh de’e k’eba ▪ Garewon keeweya ▪ Duubosh keeweyosh aaniyo im fala ▪ Ariyi wota wekin ariyi kiitsa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ K’op’etsotse nooni s’ayino ▪ K’op’ets keewotse fideliyots shengshdek’ bok’op’ewok’o. ▪ Garewon keeweyotse shengshde’e fiino. ▪ Aatonatə aaniyona ▪ Shengshde’e keewona

K’ot’okə -8 Ikə aronatə shunetsok’on keeweya (5 Perediyon)

Daniruwots Borənon awo s’eende’e, shengshde’e ikə aron woter boshunətsok’on keeweyo falitono.

Daniruwots k’ot’okan bodane okon:-

- Boguratse beyiru bojiri daratse (ikə ikə keewats) garewon wotarə keewetuno.
- Bojiri fiino (nemo) daramon daniyituno.
- Mooshi niwo aawuk’o bəwotok’o keewituno.
- Bori fiinotse ikə keewo tizədə’e mooshetuno.
- Bori nemok’on keeweyo (noononə keewə iko keewurə daniyir eteyor) bəniwo awuk’o bəwotituwok’o keewituno.
- Bori noonon dani took əiko k’o’ode’er manatse garewon keeweyar k’aat’ots warə nabituno.

8.1 Shunetsok’on keeweya

8.1.1 Garewon wotarə shiyeya

8.1.2 Daramon danə beshiya

8.2 Ikə aron keeweya

8.2.1 moosheya

8.2.2 Naba (daniya)

Daniyi weero	Awuk’o k’ooretok’o
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daramon daniya ▪ Mooshiya ▪ Garewon keeweya ▪ Shengshde’e k’eba ▪ Noonə keewə tewərəra 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daramo awuk’o bət’intsok’o ▪ Muk’ə garewon wotarə awuk’o boshiyetsok’o. ▪ Mooshonatə, nabon awuk’o bot’iintsətsok’o.. ▪ Asho bəkeeworə awuk’o aaniyo bofaltsok’o